

ulusal sempozyum

MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ '09 : “BÜTÜNLEŞME”

SEMPOZYUM KİTABI

25-26 HAZİRAN 2009
Y. T. Ü. MİMARLIK FAKÜLTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ, İSTANBUL

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
Sayı: MF.MİM-09.002

Bütün Hakları Saklıdır. © 2009, Yıldız Teknik Üniversitesi
Bu eserin bir kısmı veya tamamı, Y.T.Ü. Rektörlüğü'nün izni olmadan,
hiçbir şekilde çoğaltılamaz, kopya edilemez.

MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ' 09: "BÜTÜNLEŞME" SEMPOZYUM KİTABI

Sempozyum Kitabı Editörleri:

F. Rengin ÜNVER, Çiğdem POLATOĞLU, S. Müjdem VURAL, Hande DÜZGÜN

Kapak Tasarımı:

Fulya ÖZSEL AKİPEK

ISBN: 978-975-461-451-0

Y.T.Ü. Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi Sayı:YTÜ.MF.SM-09.0811

Baskı:Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi Matbaası-İstanbul
Tel: (0212) 383 31 30
250 Adet Basılmıştır.

İÇİNDEKİLER
ÖNSÖZ
SUNUŞ

BİLDİRİLER

- 2 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNİN DÜŞÜNDÜREN/TARTIŞTIRAN DURUMLARI: MİMARİ TASARIM STÜDYOSU ORTAMLARININ GÜNCELLENMESİ BAĞLAMINDA BÜTÜNLEŞME/YENİDEN-BÜTÜNLEŞME YAKLAŞIMLARI**
Prof. Dr. Nur Çağlar, Araş. Gör. Murat Sönmez
- 5 **MİMARİ TASARIM I ATÖLYESİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI ÜZERİNE BİR ÖRNEK**
Doç. Dr. Birgül ÇOLAKOĞLU, Araş. Gör. Serkan PALABIYIK
- 11 **FORM ve GÖRSELLİKTEN KULLANIM ve DENEYİME DOĞRU TEMEL TASARIM EĞİTİMİ**
Yard. Doç. Dr. Şeniz ÇIKIŞ, Öğr. Gör. Dr. Ela ÇİL, Öğr. Gör. Dr. Nilüfer TALU, Yard. Doç. Dr. Koray VELİBEYOĞLU
- 31 **TEMEL TASARIMDAN TASARIM STÜDYOSUNA: MEKAN TASARIMINDA BÜTÜNCÜL BİR YAKLAŞIM DENEMESİ**
Yard. Doç. Mesut ÇELİK
- 37 **MİMARLIK VE EĞİTİMİ ÜZERİNE GÜNCEL NOTLAR: KAYITDIŞI TASARIM HAFTASI DENEYİMİ**
Yard. Doç. Dr. Ayşen CİRAVOĞLU, Yard. Doç. Dr. Selim ÖKEM, Araş. Gör. Dr. Fulya ÖZSEL AKİPEK
- 48 **MİMARLIKTA "KOLEKTİF BİLGİ" ÜRETME OLASILIKLARI: STÜDYOKAHEM PROJESİ DENEYİMİ**
Yard. Doç. Dr. Funda UZ SÖNMEZ, Araş. Gör. Pelin TAN
- 52 **MÜZİKLİ BİR ATÖLYE ÇALIŞMASI**
Araş. Gör. Selin YILDIZ, Araş. Gör. Hande DÜZGÜN

- 65 **MİMARLIK EĞİTİMİNDE TAŞIYICI SİSTEMLERİNİN ÇÖZÜMÜ ve TASARIMI**
Öğr. Gör. Cengiz ÖZMEN, Araş. Gör. Zeynep Yeşim HARMANKAYA,
Prof. Dr. Ali İhsan ÜNAY, Yasemin KOÇ
- 76 **MİMARİ TASARIM 6 ve UYGULAMA PROJESİ 2 STÜDYO DERSLERİNİN
"BÜTÜNLEŞME" ve "ODAKLAŞMA" SÜREÇLERİNDE ÖĞRENCİ ANKETLERİ
KAPSAMINDA SORGULANMASI**
Doç. Dr. Seda TÖNÜK, Araş. Gör. M. Pınar SİPAHİ
- 88 **YAPI FİZİĞİ KONULARININ MİMARLIK EĞİTİMİNDEKİ YERİ ve ÖNEMİ**
Doç. Dr. Neşe Y. AKDAĞ, Prof. Dr. Gülay Z. GEDİK, Prof. Dr. Leyla D.
ÖZTÜRK
- 98 **AYDINLATMANIN MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNDEKİ YERİ**
Araş. Gör. Dr. Damla ALTUNCU
- 109 **EĞİTİM ve UYGULAMANIN BÜTÜNLEŞTİRİLMESİNDE BİR ARAÇ OLARAK
SEÇMELİ DERSLER**
Yard. Doç. Dr. Şeniz ÇIKIŞ
- 121 **MİMARLIK EĞİTİMİNDE YARIŞMALARIN YERİ**
Yard. Doç. Dr. Ebru ERDÖNMEZ, Yard. Doç. Dr. Zafer AKDEMİR, Doç.
Dr. Feride ÖNAL
- 129 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNDE KONSTRÜKTİVİST OLUŞUM MODELİNİN
KULLANILMASI**
Yard. Doç. Dr. Sevinç KURT
- 150 **TASARIMDA FARKLI YÖNTEMLERİN BÜTÜNLEŞMESİ: HİBRİD
YAKLAŞIMLAR**
Araş. Gör. Serkan PALABIYIK, Doç. Dr. Birgül ÇOLAKOĞLU
- 157 **DİJİTAL ve GELENEKSEL ARASINDA: GELENEKSEL TASARIM
STÜDYOSUNDA DİJİTAL TASARIMIN ETKİLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI
ANALİZİ**
Y. Mimar Bülent Onur TURAN
- 177 **SÖYLEMDE ve PRATİKTE KÜLTÜRE EKLEMLENME: TARİHSEL SÜREÇTE
MİMARLIK ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM**
Araş. Gör. Hasan Tahsin SELÇUK
- 187 **STANDARTLAŞMA ve ÖZGÜNLÜK ARASINDA MİMARLIK EĞİTİMİ**
Araş. Gör. Seven YÜCEL

- 198 **TASARIM ARAŞTIRMALARININ MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ AÇISINDAN İRDELENMESİ ve GELECEK ÖNGÖRÜLERİ**
Araş. Gör. Çiğdem CANBAY TÜRKYILMAZ
- 208 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNE BÜTÜNLEYİCİ BİR YAKLASIM: KENTSEL MİMARİ (URBAN ARCHITECTURE)**
Araş. Gör. Esin KÖMEZ
- 217 **DOĞAYA ÖYKÜNME YAKLAŞIMI İLE MİMARİ TASARIM SÜRECİ; KTÜ PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ, MİMARİ TASARIM DERSİ ÖRNEĞİ**
Dr. Sema MUMCU , Araş. Gör. Tuğba DÜZENLİ, Araş. Gör. Buket ÖZDEMİR, Araş. Gör. Elif BAYRAMOĞLU
- 231 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNDE "KAVRAM" ve "BAĞLAM"**
Araş. Gör. Işıl UÇMAN ALTINIŞIK, Araş. Gör. Belinda TORUS, Prof. Dr. Hülya TURGUT YILDIZ

POSTERLER

- 234 **TASARIM ÇALIŞMALARI-1: STÜDYO DRAN**
Yard. Doç. Dr. Levent ARIDAĞ
- 243 **MİMARLIK ve PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNİN BÜTÜNLEŞMESİ**
Yard. Doç. Dr. Füsun Seçer KARİPTAŞ, Araş. Gör. Handan Özsrıkıntı KASAP
- 246 **BÜTÜNLEŞME: BİRİNİN DİĞERİNE DUYDUĞU GEREKSİNME**
Prof. Dr. Nur Çağlar, Araş. Gör. Murat Sönmez
- 249 **DİJİTAL VE KAĞIT TABANLI TASARIMIN ETKİLEŞİMİ**
Melike DEMİRTAŞ (Lisans Öğrencisi)
- 251 **UYGULAMA ALANININ MİMARLIK EĞİTİMİNDEKİ ETKİNLİĞİ**
Araş. Gör. Filiz SÖNMEZ
- 254 **EĞİTİMLE UYGULAMANIN BÜTÜNLEŞTİĞİ "TEMEL TASARIM DERSİ" 'NDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR**
Araş. Gör. Salih SALBACAK , Araş. Gör. Hülya YAVUZ
- 257 **EKO KAMPUS PROJESİ ; ANADOLU ÜNİVERSİTESİ İKİ EYLÜL KAMPUSU ALAN ÇALIŞMASI**
Prof. Dr. Ruşen YAMAÇLI, Doç. Dr. Leyla Y. TOKMAN, Öğr. Gör. Dr. Mehmet İNCEOĞLU, Araş. Gör. Gökçen ÖZKANLAR, Araş. Gör. Elif TATAR

- 198 **TASARIM ARAŞTIRMALARININ MİMARİ TASARIM EĞİTİMİ AÇISINDAN İRDELENMESİ ve GELECEK ÖNGÖRÜLERİ**
Araş. Gör. Çiğdem CANBAY TÜRKİYILMAZ
- 208 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNE BÜTÜNLEYİCİ BİR YAKLAŞIM: KENTSEL MİMARİ (URBAN ARCHITECTURE)**
Araş. Gör. Esin KÖMEZ
- 217 **DOĞAYA ÖYKÜNME YAKLAŞIMI İLE MİMARİ TASARIM SÜRECİ; KTÜ PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ, MİMARİ TASARIM DERSİ ÖRNEĞİ**
Dr. Sema MUMCU , Araş. Gör. Tuğba DÜZENLİ, Araş. Gör. Buket ÖZDEMİR, Araş. Gör. Elif BAYRAMOĞLU
- 231 **MİMARİ TASARIM EĞİTİMİNDE “KAVRAM” ve “BAĞLAM”**
Araş. Gör. Işıl UÇMAN ALTINIŞIK, Araş. Gör. Belinda TORUS, Prof. Dr. Hülya TURGUT YILDIZ

POSTERLER

- 234 **TASARIM ÇALIŞMALARI-1: STÜDYO DRAN**
Yard. Doç. Dr. Levent ARIDAĞ
- 243 **MİMARLIK ve PLASTİK SANATLAR EĞİTİMİNİN BÜTÜNLEŞMESİ**
Yard. Doç.Dr. Füsün Seçer KARİPTAŞ, Araş. Gör. Handan Özsrıkıntı KASAP
- 246 **BÜTÜNLEŞME: BİRİNİN DİĞERİNE DUYDUĞU GEREKSİNME**
Prof. Dr. Nur Çağlar, Araş. Gör. Murat Sönmez
- 249 **DİJİTAL VE KAĞIT TABANLI TASARIMIN ETKİLEŞİMİ**
Melike DEMİRTAŞ (Lisans Öğrencisi)
- 251 **UYGULAMA ALANININ MİMARLIK EĞİTİMİ'NDEKİ ETKİNLİĞİ**
Araş. Gör. Filiz SÖNMEZ
- 254 **EĞİTİMLE UYGULAMANIN BÜTÜNLEŞTİĞİ “TEMEL TASARIM DERSİ” 'NDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR**
Araş. Gör. Salih SALBACAK , Araş. Gör. Hülya YAVUZ
- 257 **EKO KAMPUS PROJESİ ; ANADOLU ÜNİVERSİTESİ İKİ EYLÜL KAMPUSU ALAN ÇALIŞMASI**
Prof. Dr. Ruşen YAMAÇLI, Doç. Dr. Leyla Y. TOKMAN, Öğr. Gör. Dr. Mehmet İNCEOĞLU, Araş. Gör. Gökçen ÖZKANLAR, Araş. Gör. Elif TATAR

- 260 **MİMARLIK İLE İLİŞKİLİ DİSİPLİNLERİN EĞİTİMLE BÜTÜNLEŞMESİ BİYOLOJİ BİLİMİNİN MİMARLIK EĞİTİMİNDEKİ YERİ**
Araş. Gör. Filiz SÖNMEZ, Gökşen Doğan (Lisans Öğrencisi)
- 263 **GÜNCEL BİLGİ KULLANIMININ MİMARLIK EĞİTİMDEKİ YERİ**
Songül İNAN (Lisans Öğrencisi)

ATÖLYE ÇALIŞMASI

- 266 **tasarlıYORUM**
Yrd. Doç. Dr. Nilgün Kuloğlu, Doç. Dr. Ali Asasoğlu, Yrd. Doç. Dr. Asu Beşgen Gençosmanoğlu

TASARIM ÇALIŞMALARI-1: STÜDYO DRAN

Yard. Doç. Dr. Levent ARIDAĞ

Beykent Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü
e-mail: leventaridag@yahoo.com

GİRİŞ

Mimarlık eğitiminde tasarım stüdyoları öğretim programlarının merkezinde yer alırlar ve eğitimin en karmaşık ve uğraştırıcı bölümünü oluştururlar. Mimari tasarım eğitimi ortamı, kuşkucu, eleştirel, farklı düşüncelere karşı açık ve hoşgörülü bir ortam olmalıdır. Mimari tasarım stüdyolarından, doğal olarak böyle bir ortamın oluşmasına olanak sağlaması beklenir. Çünkü stüdyolar, birbirinden ayrılmaz parçaların yarattığı bir bütünü ve niteliklerini bir arada anlamanın, sezmenin, aklın gözüyle görmenin deneyimlendiği yerlerdir. Yaratıcı drama bu türden deneyimlerin yaşatılmasını sağlayacak önemli bir yöntemdir. Bu çalışmanın amacı da tasarlama bilgisinin üretilmesi ve tasarlama davranışının geliştirilmesinde yeni bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramayı ve temel tasarım stüdyosunda nasıl kullanıldığını tanıtmaktır.

Öğrenme sürecinde oyunların, oyun yoluyla kurulan iletişim ve etkileşimin önemi büyüktür. Oyun yoluyla birçok tutum ve davranışı öğrenir, çevremizi, insanı ve kendimizi keşfeder ve tanırız. Kendini tanıyan insan kendini dışa açabilir. Çevresindeki insanlar ve nesnelere ilişkileri gelişir. Daha doğal, spontan davranmaya başlar. Bunların sonucunda yaratıcılığı artar. Kişi kendini ve çevresini daha iyi gözlemleyebildiği ve tanıdığı için kendi ile diğerleri arasındaki benzerlik ve farklılıkların ayırdına varır. Yaratıcı drama sürecinde gerçekleştirilen doğaçlamalar, kişinin kendine daha güvenli olmasını ve diğer insanlarla ilişkilerinde deneyim kazanmasını sağlar. Bunun yanında bağımsız düşünebilme ve karar alabilme, sorumluluk üstlenme, işbirliğine girebilme, sosyal duyarlılık ve iletişim becerilerinin gelişmesi de desteklenir. Dolayısıyla yaratıcı drama iletişim sürecine katkı sağlar.

Tasarım stüdyosu sürecinde öğrenciler duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmelidirler (Arıdağ, 2005). Öğrenmenin duyuşsal, sezgisel yanını gözardı eden, öğrencinin yaşayarak öğrenmesine, kendi sentezlerine

ulaşmasına izin verilmeyen bir öğretim yönteminde, yaratıcılığın ve tasarlama potansiyelinin açığa çıkarılması güçtür. Bu güçlüğü aşmak amacıyla tasarım-yaratım sürecine hazırlanmak ve yaratıcılığı açığa çıkarmak için yaratıcı drama kullanılmıştır. Bu posterde kısaca yaratıcı drama yöntemi tanıtılacak ve tasarım sürecinde nasıl kullanıldığı konusunda bir izlenim oluşturulmaya çalışılacaktır.

TASARIM ÇALIŞMALARINDA YARATICI DRAMANIN KULLANILMASI

Eski Yunanlılarda "drama" doğrudan doğruya "yaşamak" anlamında kullanılırdı. Dram, Yunanca eylem, drama ise bir yaşam biçimidir. Drama kavramı sözcük olarak Yunanca "dran"dan türetilmiştir. Dran, yapmak, etmek, eylemek anlamını taşımaktadır.

Bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir tümceyi, bir fikri ya da yaşantıyı veya bir olayı, tiyatro tekniklerinden yararlanarak oyun veya oyunlar geliştirerek canlandırma olarak tanımlanan yaratıcı drama; olay, olgu, yaşantı ve bilgileri yeniden yapılandırmaya yönelik etkinlikleri içerir (San, 1991). Yaratıcı drama etkinlikleri; kuramsal boyutun oluşturulması yanı sıra oyunlaştırma, canlandırma ve doğaçlama temel alınmak üzere stüdyo çalışmaları çerçevesinde yürütülür. Drama, yaşam durumlarını oyunda var olan "kurallar içinde özgürlük" ögesini kullanarak yaratıcı süreçlere dönüştürmek yoluyla; katılımcılara kendini keşfetme, tanıma, başkalarını tanıma, kendini başkalarının yerine koyabilme fırsat ve olanaklarını verir. Böylece drama bir disiplin, bir öğretim yöntemi ve bir sanat eğitimi alanı, (Üstündağ, 1994), çağrışımların, duyguların, bilgi ve deneyimlerin özgürleştiği bir ortamın sağlanmasıdır (Müller-Draste ve Schumuck, 1991).

Temel tasarım stüdyolarında yaratıcı drama yönteminin kullanılması yazar tarafından 2001 yılında Uludağ Üniversitesi'nde başlatılmış ve 2006 yılına kadar Uludağ Üniversitesi'nde devam ettirilmiş ve yazarın Beykent Üniversitesi'nde çalışmaya başlamasıyla 2007-2008 ve 2008-2009 güz dönemlerinde Beykent Üniversitesi Mimarlık ve İç Mimarlık temel tasarım stüdyolarında 6 saatin ilk 2 saatinde kullanılmıştır*.

Temel tasarım stüdyolarında yaratıcı drama yöntemi kullanılarak öğrencilere öncelikle kazandırılması hedeflenen beceri ve davranışlar şunlardır:

- Günlük yaşamın stresinden uzaklaşarak derse odaklanma,
- Öğrencilerin tasarıma hazırlanmaları-ısınmaları,
- Kendine dönme ve kendini dinleme, kendileriyle psikolojik olarak iletişim kurmalarını sağlama
- Kendileriyle kuracakları iletişim aracılığıyla yaratıcılıklarını keşfetmeleri, diğer bir deyişle, yaratıcılıklarının açığa çıkartılması ve geliştirilmesi,
- Tasarıma konsantre olabilmeleri,
- Bunun yanında sosyalleşme becerilerinin desteklenmesi,
- Grup çalışması yapabilmeleri,

- Grup olarak birbirlerinin yaratıcılıklarını uyararak yaratıcı ürünler oluşturabilmeleri,
- Grup dinamiklerinin katkısı ile kendilerini gerçekçi değerlendirebilmeleri ve kendilerini geliştirme ve değişim için motive edebilmeleri.

Yaratıcı drama yöntemi uygulamaları genelde dört aşamalı şekilde gerçekleştirilir (San, 1996) temel tasarımı stüdyosunda da bu şekilde yapılmıştır. Öğrenciler ilk olarak bir grup çalışmasına hazır hale getirilir. Gruptakilerin kendilerini rahat ve huzur içinde hissetmeleri sağlanır. Öğrenciler birbirleri ile tanışır ve etkileşim kurarlar. Yeni yaşantılar için hazırlıklı ve istekli hale gelirler. Yaratıcı drama oturumunda aşağıdaki aşamaların biri, birkaçı ya da tamamının yer aldığı uygulamalar yapılır:

1. Isınma ve rahatlatma çalışmaları: Güven kazanma, uyum sağlama, beş duyuyu kullanma, gözlem yetisini geliştirme, bedeni ve beyni duyumsama. Belli kurallarla belirlenen bu aşama stüdyo yürütücüsü tarafından belirlenir (tanışma biçimleri, bedeniyle ismini ifade ederek tanışma, çeşitli yürüyüşler, selamlaşmalar vb)

2. Oynama (pandomim ve rol oynama): Belirlenmiş kurallar içinde özgürce oyun kurma ve bu oyunları geliştirme çalışmalarından oluşur. Yaratıcılık ve imgeleme boyutları özellikle işin içine girer (nesne geçirme, verilen bir konudan oyun oluşturma ve oynama).

3. Doğaçlama çalışmaları: Saptanan bir hedefe doğru belli bir konu ya da temadan hareket edilir. Bu aşamada kurallar daha esnektir. Doğaçlama, bireysel ve grup içi yaratıcılığın en çok ön plana çıktığı çalışmalardır (Yuvarlak-performans, mekan canlandırma).

4. Oluşumlar: Bu süreç özellikle önceden hiç belirlenmemiş bir çıkış noktasıyla başlar. Sürecin nasıl gelişeceği ve nereye varacağı önceden belirsizdir (heykel oluşturma, ortaklaşa heykel yaratma, grup olarak yaratılan heykelden oyuna geçiş yapma).

5. Paylaşma ve değerlendirme: Aşama aşama gerçekleşen bu çalışmaların her birinin ya da birkaçının ardından paylaşma ve değerlendirme aşaması gelir. Burada, "Ne yaşadınız, neler hissettiniz, kendiniz ve gruba ilişkin farkındalıklarınız neler?", "Nerede güçlük çektiniz?", "Nereden haz aldınız?" gibi sorular yöneltilir. Katılımcılar hem kendilerini grup içinde ifade etme, hem duygu ve düşüncelerini paylaşma olanağı bulurlar. Ayrıca gruptaki diğer bireylerin konuşmalarından algı, farkındalık ve bilinç alanları genişler, kendilerinin algılamadıkları ya da gözden kaçırdıkları, önemsemedikleri detayların ne kadar önemli olduğunu derinden kavrarlar. Stüdyo yürütücüsünün de amaçlı soruları ve yönlendirmeleri ile bu anlatma-paylaşma aşaması ile öğrencilerin, yaratıcı drama sürecinde yaşananlardan (oyun gibi görünen aslında çok ciddi ve derin çalışmalardan) soyutlama yapmaları sağlanmış olur. Böylece kavramlaştırma ve soyutlama becerilerinin gelişmesi desteklenir. Bu durum başka hiç bir yöntemle bu şekilde etkili öğretilemez. Özellikle doğaçlama ve rol oynama çalışmalarında yaratıcı bir yaklaşım içinde başka kişilerin davranış, düşünme, algı, kavrayış ve görme biçimlerini, duyarlılıklarını, deneyimlerini duygularını paylaşmak ve ardından bunlarla ilgili

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yaratıcılık sınırları aşan, potansiyeli fark eden, birbirinden çok farklı aktiviteler veya ürünler arasındaki paralellikleri gören, imgeleri üretken fikirler haline getiren bir düşünmeyi talep eder. Yaratıcılığın temelindeki işbirliği, bilgi paylaşımını, bilgiyi depolayıp el altında bulundurmanın ötesinde, bilgiyle ilişkilene biçimleri üzerinde yoğunlaşmayı ve bilginin dil halinde kodlamasını, bilinen şeyleri paylaşma motivasyonunu kazandıracak bir amacı gerektirir. Hepsinden önemlisi de bu durum, öğrencileri bilgiyi elbirliğiyle yaratmalarına teşvik etmek gerektiği anlamına gelir. Çünkü yaratıcılık bir anlamda bilinenleri paylaşmak, işbirliği yaparak öğrenmek demektir. Öğrenme, bilinen şeyleri yönetme anlamına geldiği kadar, sahip olunan becerileri işbirliği içinde düşünerek geliştirme anlamına da gelir. Yürütücünün, stüdyo içinde yaratıcılığı teşvik etmeye yönelik, öğrencilerin öğrenme biçimlerini ve birlikte öğrenme konusunda onlara nasıl yardımcı olunacağını da hesaba katması gerekir. Dolayısıyla tasarım stüdyosunda yürütecek olanların eğitimi önem kazanmaktadır. Böyle bir eğitimde, eğitimcilerin iletişim ve empati, danışmanlık becerilerinin gelişimini destekleyecek eğitimleri almaları gereklidir (Arıdağ, 2005).

Stüdyo, bir çalışma mekanından çok öğrencilerin mimarlık mesleği kültürüne kabul edildikleri bir yerdir. Öğrencilerin stüdyodaki ihtiyaçlarını zorluklarla ve ikilemlerle karşılaşmadan çözmeleri mümkün değildir. Bu zorluk ve ikilemleri derinden hissedip yaşadıktan sonra aşmaya başlarlar. Ortam, bu ikilemleri anlamaya ve çözmeye olanak vermelidir. Bunun için yaratıcı drama çok uygun bir yöntem sunmaktadır.

Temel tasarım stüdyolarında yaratıcılığın ve tasarım becerilerinin geliştirilmesi için yaratıcı drama gibi yöntemlerin uygulanması yaygınlaştırılmalı, eğitimcilerin eğitiminde bu tür yöntemlerin öğretilmesi desteklenmelidir. Beykent Üniversitesi'nde 2007-2008 güz döneminde yürütülen yaratıcı drama çalışmalarında alınan aşağıdaki öğrenci görüşlerinden verilen birkaç örnek de yaratıcı drama yönteminin öğrencilere katkısı konusunda daha somut bir izlenimin verebilir:

- *Bence dersin işleyişi çok iyi gidiyor. İlk önce dersin başında yaptığımız ısınma hareketleri çok güzel. Yani hem eğlenceli hem de yapacağımız derse kolayca motive olmamıza yardımcı oluyor...*
- *Sınıf içi yapılan uygulamalar gerçekten çok hoş. Her grup kendi ruh halini yansıtmakta özgür. Sınırlı bir konu yok. Kişiler sınırsız bir şekilde yapmak istediği eylemleri eğlenceli bir şekilde yansıtıyorlar. Ben çok estetik ve eğlenceli buluyorum. Ayrıca kişilerin yaratıcılığı ve birbirini iyi tanıma gibi özellikleri gelişiyor. En önemlisi yapılan bu dersin hiç sıkıcı olmaması...*
- *Normalde fazla göz önünde bulunmayı sevmem ama bugün yaptığımız gruplar halinde bir şeyleri ifade etmek çok eğlenceli oldu. Bu derste yaptığımız her faaliyetin yararlı olduğunu ve yaratıcılığımızı bu şekilde geliştirebileceğimize inanıyorum. Aslında basit şeyler görünebilir. Ama bence öyle değil. Ayrıca çok da keyif alıyorum. Beni ders stresinden ayırıp farklı, eğlenceli bir mekana götürüyor sanki.*

- Derste yaptıklarımız her faaliyet bana birşeyler katıyor. Bunlar yalnızca dersle ilgili şeyler değil. Grup ruhu, beraber birşey yapmaya çalışmak, bu gibi şeyleri genel olarak hiçbir derste bulamayız. Diğer derslerde bir grup olmak yerine tamamen bireysel çalışıyoruz. En önemlisi insanlar önünde birşeyler sergilemek, onlara birşeyler üretmek gerçekten benim için çok önemli deneyimler...
- Aslında yapamayacağımız birşey olmadığını hissettim. Sınırları zorlamayı ve onları aşmayı başarmayı hissettim. Kendim olmayıp da başka biri olmanın ne kadar zor olduğunu hissettim. Gruptaki her bireyin grubun bir direği olduğunu hissettim. Bir elin nesi var, iki elin sesi var. İşte ben o sesi hissettim.

KAYNAKLAR

Arıdağ, L., Mimari Tasarım Stüdyo Eğitiminde İletişim, Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2005).

Arıdağ, L. and Çiftçi N., Warm up-Game-Goal, *International DESIGNTRAIN Congress-Trailer II: Designing Design Education*, Juni, 5-7, Amsterdam, Netherlands, 2008.

Müller-Draste Schumuck, *Theaterpädagogik in Deutschland*, Frankfurt, 7, 1991.

San, İ., Eğitimde yaratıcı drama, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2, 1991.

San, İ., Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama, *Yeni Türkiye Eğitim Özel Sayısı*, 7, 1996.

Üstündağ, T., Günümüz eğitiminde dramanın yeri, *Yaşadıkça Eğitim*, 37, 1994.

DİĞER KAYNAKLAR

Arıdağ, L., A Meta-Critical Approach to Architectural Design Education, *Architectural Education Forum 3: Global Architectural Education Area-GAEA*, Istanbul Technical University Faculty of Architecture, İstanbul, 2006.

Arıdağ, L., Mimari Tasarım Stüdyo Eğitimi için Bir Öneri, Türkiye'de Estetik Kongresi Bildiriler Kitabı: 157-169, O.D.T.Ü. Ankara, 2006.

Arıdağ, L., Mimari Tasarım Stüdyo Eğitiminde Eleştirinin Etiği, II. Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi Bildiriler Kitabı: 162-171, O.D.T.Ü. Ankara, 2006.

Arıdağ, L., A Meta-Critical Approach to Architectural Design Education, *Architectural Education Forum 3: Global Architectural Education Area-GAEA*, Istanbul Technical University Faculty of Architecture, İstanbul, 2006.

Aydınlı, S., *Mimarlık eğitiminde değişen öncelikler*, Mimar.ist Mimarlık Kültürü Dergisi, 1, 116-120, 2001.

Barrett-Lennard, G. T., *Dimensions of therapist response as causal factors in therapeutic change*, Psychological Monographs, 43, 1962.

Cross, N., *Designerly ways of knowing*, *Design Studies*, 3, 221-227, 1982.

Cross, N., *Designerly ways of knowing: Design discipline versus design science*, *Design Issues*, 17, 49-55, 2001.

Dewey, J., *Özgürlük ve Kültür*, çeviri: Vedat Günyol, Remzi Kitabevi Yay., 1987.

Evrin Matbaacılık, İstanbul (original: 1939. *Freedom and Culture*, C. P. Putnam's Son's, New York).

Findeli, A., *Rethinking design education for the 21st century: Theoretical, methodological and ethical discussion*, *Design Issues*, 17, 5-17, 2001.

Kolodner, J. and Wills, L. M., *Powers of observation in creative design*, *Design studies*, 17, 385-416, 1996.

Linzey, M., (2001). *On the secondness of architectural intuition*, *Journal of Architectural Education*, 55, 43-50. Medawar, P. B. (1994). *Genç bilim adamına öğütler (original: Advance to a Young Scientist)*, Tübitak Popüler Bilim Kitapları-5, çeviri: Nermin Arık, Ümit Matbaacılık, Ankara . Rogers, C. R. (1983). *Empatik olmak değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir*, çeviri: Füsun Akkoyun, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16, 103-124 (original: 1975, *Empathic: an Unappreciated way of Being*, *The Counseling Psychologist*, 15, 2). Sachs, A. (1999).

'Stuckness' in the studio, *Design Studies*, 20, 195-209.

Schön, D., *The Design Studio*, published by RIBA Publications Limited, London, 1985.

Sungur, N., *Yaratıcı Düşünce*, Evrim Yayınevi, Motif Basım, İstanbul, 1997.

Tunalı, İ., *Estetik suje çözümlemesi subjektivist-psikolojik estetik*, Estetik, pp 23-46, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998.

* Yukarıda sözedilen temel tasarım stüdyolarında uygulanan yaratıcı drama yöntemi yazar tarafından planlanmış ve dersin ilk iki saatinde yazar tarafından uygulanmıştır. Dersin yaratıcı dramadan sonraki saatleri aşağıdaki öğretim elemanları ile birlikte yapılmıştır. Alfabetik sıraya göre öğretim elemanları:

- Beykent Üniversitesi: Fitnat Cimşit, Dilay Güney, Melahat Küçükarslan, Şebnem Sözer Özdemir.
- Uludağ Üniversitesi: Ece Şahin, Özge Tümer, Tülin Vural, Selay Yurtkuran Tok.

